

Sygn. akt V CZ 55/15

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Maria Szulc

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Z. J.

przeciwko Skarbowi Państwa-Naczelnikowi [...] Urzędu Skarbowego
w Katowicach

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 14 października 2015 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 26 stycznia 2015 r., sygn. akt I ACa 9/15,

oddala zażalenie i przyznaje r.pr. J. D. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w Katowicach) kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2015 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach odrzucił na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. skargę o wznowienie postępowania wniesioną w dniu 30 grudnia 2014 r. przez powoda Z. J. stwierdzając, że podane przez niego uzasadnienie skargi, nawiązujące do podstaw z art. 403 § 1 i 2 k.p.c. w zw. a art. 404 k.p.c. w rzeczywistości nie potwierdza wystąpienia tych podstaw. Zgłoszone przez powoda w skardze dowody Sąd uznał za pozór ustawowej podstawy wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c., odwołując się do motywów swojego postanowienia z dnia 30 czerwca 2014 r., odrzucającego wcześniejszą skargę powoda o wznowienie postępowania, opartą na identycznie uzasadnionych podstawach. Wskazał, że skarżący nie powołał się na żadne toczące się postępowanie karne ani na fakt przerobienia bądź podrobienia dokumentów, lecz jedynie polemizuje z przeprowadzoną przez Sąd odwoławczy oceną prawną zgromadzonych dowodów, która spowodowała zmianę w postępowaniu apelacyjnym korzystnego dla powoda wyroku Sądu Okręgowego i oddalenie jego powództwa na skutek uwzględnienia apelacji pozwanego. Zgłoszone w skardze fakty i dowody zdaniem Sądu orzekającego nie spełniają wymagań art. 403 § 2 k.p.c., a przyczyny takiego stanu rzeczy zostały już szczegółowo wyjaśnione powodowi w uzasadnieniu postanowienia z dnia 30 czerwca 2014 r.

Powód zażalił się na to postanowienie, domagając się jego uchylenia i zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego. Złożył też wniosek dowodowy mający na celu wykazanie odmiennego sposobu wykonywania przez Sąd Apelacyjny czynności wstępnych w innej sprawie o wznowienie postępowania wszczętej przez powoda. Zarzucił naruszenie art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 406 i art. 409 k.p.c., art. 5 k.p.c. oraz art. 410 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Argumentacja żalącego oparta jest na twierdzeniu, że jego skarga została odrzucona bez podjęcia przez Sąd wymaganych czynności w celu uzupełnienia jej braków formalnych (nie zawierała bowiem wszystkich elementów wymaganych zgodnie z art. 409 k.p.c.); powodowi nie udzielono na podstawie art. 5 k.p.c.

niezbędnych pouczeń co do czynności związanych z wniesieniem skargi, mimo że nie korzystał z fachowej pomocy prawnej, a ponadto, że Sąd Apelacyjny nie był uprawniony do badania na tym etapie postępowania, czy wskazane przez powoda podstawy wznowienia rzeczywiście występują.

Ustosunkowując się kolejno do podniesionych przez powoda zarzutów stwierdzić należy, że nie nastąpiły zarzucane usterki kontroli formalnej prawidłowości skargi o wznowienie postępowania. Zgodnie z art. 409 k.p.c. skarga taka powinna czynić zadość warunkom pozwu oraz zawierać oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, podstawę wznowienia i jej uzasadnienie, okoliczności stwierdzające zachowanie terminu do wniesienia skargi oraz wnioski o uchylenie lub zmianę zaskarżonego orzeczenia. Określenie w skardze podstawy wznowienia i jej uzasadnienia oznacza obowiązek sprecyzowania przez skarżącego, jakie przyczyny przemawiają, w jego ocenie, za potrzebą wznowienia postępowania. Powołanie podstaw skargi nie odpowiadających podstawom ustawowym lub opatrzenie podstawy ustawowej uzasadnieniem, które nie odpowiada jej prawnemu rozumieniu nie stanowi braku formalnego, lecz podstawową wadę merytoryczną, uzasadniającą odrzucenie na etapie kontroli przeprowadzanej w oparciu o art. 410 § 1 k.p.c. Skarga wniesiona przez skarżącego wyjaśniała powody, które skłoniły go do wystąpienia o wznowienie postępowania i wymagane wnioski określające oczekiwany sposób rozpatrzenia tej skargi, oznaczała też orzeczenie, którego dotyczyła, nie było więc konieczne przeprowadzenie postępowania usuwającego braki formalne skargi. Fakt przeprowadzenia postępowania naprawczego w innej sprawie nie może rzutować na powyższą ocenę.

Nie miało miejsca także naruszenie art. 5 k.p.c. poprzez nieudzielenie powodowi pouczeń co do czynności procesowych związanych z wniesieniem skargi, skoro – co wynika także z treści uzasadnienia Sądu Apelacyjnego - wniesiona przez niego skarga złożona została po raz wtóry, po jej wcześniejszym odrzuceniu przez Sąd Apelacyjny z tożsamyh przyczyn. W uzasadnieniu poprzedniego postanowienia o odrzuceniu skargi - z dnia 30 czerwca 2014 r. - zawarte były informacje o wymaganiach stawianych skardze o wznowienie, niezbędne w celu wyjaśnienia powodowi przyczyn jej odrzucenia. Fakt udzielenia skarżącemu powyższych informacji musi zostać uwzględniony przy ocenie czy

i jakich pouczeń co do podejmowanej czynności należało mu udzielić na podstawie art. 5 k.p.c. i w rozpatrywanym wypadku eliminował taką potrzebę.

Powód nie ma też racji, że doszło do naruszenia art. 410 § 1 k.p.c. poprzez objęcie badaniem okoliczności wykraczających poza przewidziane w tym przepisie uprawnienia sądu. Po okresie wątpliwości, co do zakresu oceny dokonywanej na etapie kontroli skargi przewidzianej w art. 410 § 1 k.p.c., spowodowanych uchynieniem z dniem 6 lutego 2005 r. art. 411 k.p.c., który wyznaczał dwuetapowe postępowanie, najpierw pod kątem dopuszczalności wznowienia, a następnie w zakresie zasadności skargi, ustabilizował się pogląd, zgodnie z którym w wyniku usunięcia art. 411 k.p.c. zwiększył się zakres kontroli skargi dokonywanej przez sąd na posiedzeniu niejawnym. Sąd powinien już na tym etapie ocenić nie tylko czy skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia ale także czy powołana w skardze podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje, jednakże ocena przebiegać powinna w oparciu o okoliczności, które skarżący powołuje jako podstawę wznowienia (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2005 r., IV CZ 50/05, Lex nr 533865, z dnia 24 czerwca 2005 r., V CZ 70/05, II CZ 85/05, niepubl., z dnia 5 października 2005 r., niepubl. z dnia 30 maja 2007 r., IV CZ 22/07, Lex nr 533863 i z dnia 10 lipca 2008 r., III CZ 28/08, Lex nr 646354). Tak została też zakreślona kontrola skargi przeprowadzona przez Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie. Sąd nie badał, czy wskazane okoliczności odpowiadają rzeczywistości, lecz oceniał, czy – w takim kształcie, jaki wynika z uzasadnienia skargi – spełniają wymagania podstawy wznowienia. Przyjęcie za przedmiot rozważań okoliczności przytoczonych w skardze nie oznacza jednak, że Sąd powinien budować w oparciu o nie hipotezy co do niepowołanych przez skarżącego faktów, bądź prowadzić postępowanie dowodowe w celu ustalenia rzeczywistej treści wnioskowanych dowodów. Taki zakres badania skargi wykraczałby poza granice art. 410 § 2 k.p.c.

Ponadto zaś w okolicznościach rozpatrywanej sprawy nie ma wątpliwości co do niezachowania przez skarżącego przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c. terminu do wniesienia skargi w ciągu trzech miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o podstawie wznowienia, jeśli zważyć, że rozpatrywana skarga, wniesiona 30 grudnia 2014 r. jest oparta na tożsamyh podstawach, jak skarga odrzucona

w dniu 30 czerwca 2014 r. Porównanie obu dat jednoznacznie wskazuje, że wiedzę o powoływanych podstawach wznowienia powód uzyskał znacznie wcześniej niż na trzy miesiące przed wystąpieniem z niniejszą skargą.

Z przytoczonych względów zażalenie powoda podlegało oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.

Orzeczenie o kosztach udzielonej skarżącemu pomocy prawnej z urzędu wynika z treści art. 22³ ustawy z dnia 6 lipca 1992 r. o radcach prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 507) w zw. z § 15, § 2, § 6 ust. 7 i § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490).